

Ի. ՍՏԱԼԻՆ

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐՅԱՆ ՀԵՂԱ-
ՓՈՒՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱ-
ՅԻՆ ԲՆՈՒՅԹԸ

★

ՊԵՏԷՐԱՏ — ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ ● 1939

9(47)21

Ի. ՍՏԱԼԻՆ

ՍՏՈՒԳՎԱԾ Է 1961 թ.

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐՅԱՆ ՀԵՂԱՓՈՒՈՒԹՅԱՆ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԲՆՈՒՅԹԸ

Հոկտեմբերի տասնամյակի առթիվ

1973

ՊԵՏԼՐԱՏ

ԲԱՂԱԳԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ • 1938

A $\frac{\text{II}}{6981}$

И. СТАЛИН
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ХАРАКТЕР
ОКТЯБРЬСКОЙ РЕВОЛЮЦИИ

Армгиз—Издательство
полит. литературы
Ереван, 1938

Հոկտեմբերյան Հեղափոխութիւնն «ազգային շրջանակներով» Հեղափոխութիւն չէ միայն: Նա, ամենից առաջ, ինտերնացիոնալ, համաշխարհային կարգի Հեղափոխութիւն է, վորովհետեւ նա մարդկութեան համաշխարհային սրտամութեան մեջ արմատական շրջադարձ է նշանակում՝ հին, կապիտալիստական աշխարհից դեպի նոր, սոցիալիստական աշխարհը:

Հեղափոխութիւններն անցյալում սովորաբար նրանով էին վերջանում, վոր շահագործողների մի խումբ կառավարման ղեկի մոտ փոխարինվում էր շահագործողների մի այլ խմբով: Ծահագործողները փոխվում էին, շահագործումը՝ մնում: Այսպես է յեղել բանը սարուկների ազատագրական շարժումների ժամանակ: Այսպես է յեղել բանը ճորտերի ազատամբութիւնների շրջանում: Այսպես է յեղել բանը հայտնի «մեծ» Հեղափոխութիւնների շրջանում Անգլիայում, Ֆրանսիայում, Գերմանիայում: Յես չեմ խոսում փարիզի Կոմունայի մասին, վորը յեղել է պրոլետարիատի առաջին, փառապանծ, հերոսական, բայց և այնպես անհաջող փորձը՝ պատմութիւնը կապիտալիզմի դեմ դարձնելու:

Հոկտեմբերյան Հեղափոխութիւնն այդ Հեղափոխութիւններից սկզբունքորեն է տարբերվում: Նա իրեն նպատակ է դնում վո՛չ թէ շահագործման մի ձևը շահագործման մի այլ ձևով, շահագործողների մի խումբը շահագործողների մի այլ խմբով փոխարինելը, այլ մարդու կողմից մարդու ամեն մի շահագործում վո՛չնչացնելը, բոլոր և ամեն տեսակի շահագործող խմբերը վո՛չնչացնելը, պրոլետարիատի դիկտատուրա հաստատելը, մինչև այժմ դոյու-

թյուն ունեցած ճնշված բոլոր դատակարգերից ամենահեղափոխական դատակարգի իշխանությունը հաստատելը, սոցիալիստական անդառակարգ նոր հասարակություն կազմակերպելը:

Հենց այս պատճառով էլ Հոկտեմբերյան հեղափոխության հաղթուքումն արմատական բեկում է նշանակում մարզկության սրտամության մեջ, արմատական բեկում՝ համաշխարհային կապիտալիզմի սրտամական ճակատադրում, արմատական բեկում՝ համաշխարհային պրոլետարիատի ազատագրական շարժման մեջ, արմատական բեկում՝ ամբողջ աշխարհի շահագործվող մասսաների պայքարի յեղանակների ու կազմակերպման ձևերի մեջ, կենցաղում ու արտադրությանում, կուլտուրայի ու դադափարախոսության մեջ:

Սրանումն է այն բանի հիմքը, վոր Հոկտեմբերյան հեղափոխությունն ինտերնացիոնալ, համաշխարհային կարգի հեղափոխություն է:

Սրանումն է նույնպես այն խորը համակրանքի արմատը, վոր տածում են դեպի Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը բոլոր յերկրների ճնշված դատակարգերը՝ նրա մեջ տեսնելով իրենց ազատագրման գրավականը:

Կարելի կլիներ նշել մի շարք հիմնական հարցեր, վորոնց դժով ընթանում է Հոկտեմբերյան հեղափոխության ներգործությունը հեղափոխական շարժման գարդացման վրա ամբողջ աշխարհում:

1. Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը, ամենից առաջ, նրանով է նշանավոր, վոր նա ճեղքեց համաշխարհային իմպերիալիզմի ճակատը, տապալեց իմպերիալիստական բուրժուազիային կապիտալիստական ամենամեծ յերկրորդներից մեկում և իշխանության գլուխ կանգնեցրեց սոցիալիստական պրոլետարիատին:

Վարձվողների դատակարգը, հալածվածների դատակարգը, ճնշվածների ու շահագործվողների դատակարգը մարզկության սրտամության մեջ առաջին անգամ բարձրացավ մինչև իշխող դատակարգի գրություն՝ իր որինակով վարակելով բոլոր յերկրները պրոլետարներին:

Այս նշանակում է, վոր Հոկտեմբերյան հեղափոխու-

թյունը բաց արեց իմպերիալիզմի յերկրներում նոր դա-
րաշրջան, պրոլետարական հեղափոխությունների դարաշր-
ջանը:

Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը կարվածատերերի
ու կապիտալիստների ձեռքից վերցրեց արտադրության
գործիքներն ու միջոցները և դարձրեց հասարակական սե-
փականություն՝ հակադրելով, աշտպիտով, բուրժուական
սեփականությանը սոցիալիստական սեփականությունը:
Հենց սրանով էլ նա մերկացրեց կապիտալիստների սուսն
այն մասին, թե բուրժուական սեփականությունն անձեռն-
մխելի, սրբազան, հայիտենական և:

Նա խլեց բուրժուադիալից իշխանությունը, զրկեց
բուրժուադիալիստ քաղաքական իրավունքներից, կրճանեց
բուրժուական պետական սպարառը և հանձնեց իշխանու-
թյունը խորհուրդներին, աշտպիտով, բուրժուական պառ-
լամենտարիզմին՝ վերսկսեց կապիտալիստական գեմոկրա-
տիայի՝ հակադրելով խորհուրդների սոցիալիստական իշ-
խանությունը՝ վերսկսեց պրոլետարական գեմոկրատիա:
Լաֆարգն իրափացի յեր, յերբ նա դեռևս 1887 թ. ասում
էր, թե հեղափոխության հենց հետևյալ սրբ «նախկին բո-
լոր կապիտալիստները կզրկվեն ընտրական իրավունքնե-
րից»: Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը հենց սրանով մեր-
կացրեց սոցիալ-գեմոկրատների սուսն այն մասին, թե
այժմ հնարավոր և խաղաղ անցումը սոցիալիզմին բուրժու-
ական պառլամենտարիզմի միջոցով:

Բայց Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը կանգ չտավ
և չէր էլ կարող կանգ առնել սրա վրա: Քանդելով հինը,
բուրժուականը, նա ձեռնամուխ յեղավ կառուցելու նորը,
սոցիալիստականը: Հոկտեմբերյան հեղափոխության տասը
տարին՝ կուսակցության, արհմիությունների, խորհուրդ-
ների, կոոպերացիայի, կուլտուրական կադամեկերություն-
ների, արհմտայութի, արդյունաբերության, կարմիր բա-
նակի կառուցման տասը տարին և: ՌՍՀՄ-ի մեջ չի նաբա-
րության ճակատում սոցիալիզմի ունեցած անկասկածելի
հաջողություններն ակնբախտենց ցույց տվին, վեր պրոլե-
տարիապը կարող է հաջողությամբ յերկիր կառավարել՝
առանց բուրժուադիալի և ընդդեմ բուրժուադիալի, վեր

նա կարող է հաջողութեամբ կառուցել արդյունաբերու-
 թյուն՝ առանց բուրժուազիայի և ընդդէմ բուրժուազիայի,
 վեր նա կարող է հաջողութեամբ ղեկավարել ամբողջ փողո-
 վերքազական անտեսութեանը՝ առանց բուրժուազիայի և ընդ-
 դէմ բուրժուազիայի, վեր նա կարող է հաջողութեամբ
 սոցիալիզմ կառուցել՝ չնայած կապիտալիստական շրջա-
 պատմանը: Հին «թեորիան» այն մասին, թե ինչպես վեր
 գլուխն ու մարմնի ալ մասերը չեն կարող կառավարվել
 առանց ստամոքսի, այնպես էլ շահագործողները չեն կա-
 րող կառավարվել առանց շահագործողների, միմիայն
 հնազարի պատմութեան հոռմեական հայտնի սենատոր
 Մենենիոս Ագրիպպայի սեփականութեանը չէ: Այդ «թեո-
 րիան» ներկայումս հանդիսանում է սոցիալ-դեմոկրատիայի
 քաղաքական «փիլիսոփայութեան» անկյունաքարը՝ ընդհան-
 րապես, խմբերիստական բուրժուազիայի հետ կոալի-
 ցիա կազմելու՝ սոցիալ-դեմոկրատական քաղաքականու-
 թեան անկյունաքարը՝ առանձնապես: Այդ «թեորիան», վեր
 ստացել է նախապաշարմունքի բնույթ, կապիտալիստական
 յերկրների պրոլետարիատին հեղափոխականացնելու ճա-
 նապարհին ընկած ամենալուրջ արդեւքներէց մեկն է ներ-
 կայումս: Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան կարեւորագույն
 հետեանքներէց մեկն այն փաստն է, վեր նա այդ սոս
 «թեորիային» մահացու հարված հասցրեց:

Եւ արդյոք պետք կա՞ ասպացուցելու, վեր Հոկտեմբե-
 րյան հեղափոխութեան այդ և դրանց նման հետեանքները
 չեն յին կարող և չեն կարող մնալ առանց լուրջ սոցիալիզմ-
 թեան կապիտալիստական յերկրների բանլոր դասակարգի
 հեղափոխական շարժման վրա:

Այնպիսի հանրածանոթ փաստեր, ինչպիսիքն են՝
 կոմունիզմի առաջընթաց շարժման ծախալումը կապիտա-
 յիստական յերկրներում, ԽՍՀՄ-ի բանլոր դասակարգի
 նկատմամբ բոլոր յերկրների պրոլետարների ունեցած
 համակրանքի աճումը, վերջապես, բանլորական պատվի-
 րակութեանը հասանքը գետի Խորհուրդների յերկրը՝
 անասրակուսելիորեն խոսում են այն մասին, վեր Հոկտեմ-
 բերյան հեղափոխութեան գցած սերմերն արդեն սկսում են
 պտուղներ տալ:

2. Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը սասանեցրեց իմ-
պերիալիզմը վոչ միայն նրա տիրապետութեան կենտրոն-
ներում, վոչ միայն «մեարդպոլիաներում»: Նա հարվածեց
իմպերիալիզմի թիկունքներին եւ, նրա պերիֆերիային եւ՝
խարխլելով իմպերիալիզմի տիրապետութեանը գաղութա-
յին ու կախյալ յերկրներում:

Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը, տապալելով կալ-
վածատերերին ու կապիտալիստներին, փչրեց ազգային-
գաղութային ճնշման շղթաները և այդ ճնշումից ազատա-
գրեց լայնատարած պետութեան առանց բացառութեան բո-
լոր ճնշված ժողովուրդներին: Պրոլետարիատը չի կարող
ազատագրել իրեն՝ չազատագրելով ճնշված ժողովուրդնե-
րին: Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան բնորոշ գիծն այն
փաստն է, վոր նա ՍՍՀՄ-ի մեջ այդ ազգային-գաղութա-
յին հեղափոխութեանները կենսագործեց վո՛չ թե ազգային
թշնամութեան ու ազգամիջյան ընդհարումների գրոշի ներ-
քո, այլ ՍՍՀՄ-ի ազգութեանների բանվորների ու գյուղա-
ցիների փոխադարձ մտաստութեան ու յեղբայրական մերձեց-
ման գրոշի ներքո, վո՛չ թե հանուն նացիոնալիզմի, այլ
հանուն ինտերնացիոնալիզմի:

Հենց այն պատճառով, վոր ազգային-գաղութային
հեղափոխութեանները մեղանում կատարվեցին պրոլե-
տարիատի ղեկավարութեամբ ու ինտերնացիոնալիզմի գրոշի
ներքո, հենց այդ պատճառով եւ պարիա-ժողովուրդները,
սարուկ-ժողովուրդները, մարդկութեան պատմութեան մեջ
առաջին անգամ բարձրացան իրոք վար ազատ և իրոք վոր
համասար ժողովուրդների գրութեան՝ վարակելով իրենց
որինակով համայն աշխարհի ճնշված ժողովուրդներին:

Այս նշանակում է, վոր Հոկտեմբերյան հեղափոխու-
թյունը նոր դարաշրջան է բաց արել, գարաշրջան գաղու-
բային հեղափոխութեաններին, վորոնք կենսագործվում են
աշխարհի ննջված յերկրներում պրոլետարիատի հետ դաշ-
նակցած, պրոլետարիատի ղեկավարութեամբ:

Առաջներում «ընդունված կը» կարծել, թե աշխարհն
սկզբից ի վեր բաժանված է յեղել ստորին ու վերին դասա-
ներին, սեւերի ու սպիտակների, վորոնցից առաջիններն ան-
ընդունակ են քաղաքակրթութեան և դատապարտված են

չահագործման առարկա լինելու, իսկ յերկրորդները հանդիսանում են քաղաքակրթութեան միակ կրողները, վորտե՛ր կոչված են առաջիններին շահագործելու: Այժմ այդ առասպելը պետք է համարել ջախջախված ու դեն շարտված: Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան կարևորագույն հետևանքներից մեկն այն փաստն է, վոր նա այդ առասպելին մահացու հարված հասցրեց՝ դործով ցույց տալով, վոր խորհրդային զարգացման հունը ներքաշված ազատագրված մոլորեցողական ժողովուրդներն ամենևին էլ ավելի պակաս ընդունակ չեն առաջ շարժելու իրոք առաջավոր կուլտուրան և իրոք առաջավոր քաղաքակրթութեանը, քան յեվրոպական ժողովուրդները:

Առաջներում «ընդունված էր» կարծել, թե ճնշված ժողովուրդների ազատագրման միակ մեթոդը բուրժուական և անցիոնալիզմի մեթոդն է, այդերը մեթոդանցից անջատվելու մեթոդը, նրանց մեթոդանցից բաժանելու մեթոդը, տարբեր ազգերի աշխատավորական մասսաների միջև ազդարար թշնամութեանն ու ժեղացնելու մեթոդը: Այժմ այդ առասպելը պետք է համարել տապալված: Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան կարևորագույն հետևանքներից մեկն այն փաստն է, վոր նա այդ առասպելին մահացու հարված հասցրեց՝ գործով ցույց տալով ճնշված ազգերի ազատագրման պրալետարական, ինտերնացիոնալական մեթոդը՝ վորպէս միակ ճիշտ մեթոդի՝ հնարավորութեանն ու նպատակահարմարութեանը, գործով ցույց տալով ամենատարբեր ժողովուրդների բանվորների ու գյուղացիների յեղբայրական դաշինքի հնարավորութեանն ու նպատակահարմարութեանը՝ հոժարակամութեանն ու ինտերնացիոնալիզմի հիմունքներով: Այս բանի ուղղակի ապացույց չի կարող չժառանգել խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետութեանների Միութեան գոյութեանը, Միութեան, վորը հանդիսանում է բոլոր յերկրների աշխատավորների ապագա միավորման նախաախարքը համաշխարհային միասնական տնտեսութեան մեջ:

Ինչ խոսք, վոր Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան այս և սրանց նման հետևանքները չեյին կարող և չեն կարող մնալ առանց լուրջ ազդեցութեան ունենալու դադութային

ու կախյալ յերկրներէ հեղափոխական շարժման վրա: Այս մասին են անկասկածելիօրեն խոսում այնպիսի փաստեր, ինչպիսիքն են՝ ճնշված ժողովուրդներէ հեղափոխական շարժման աճումը Չինաստանում, Ինդոնեզիայում, Հնդկ-կաստանում և այլն և այս յերկրներէ ժողովուրդներէ համակրանքի աճումը գեպի ՄԱՀՄ:

Գաղութների ու կախյալ յերկրների անխուփ շահագործման ու ճնշման դարաշրջանն անցավ:

Հասել է ազատագրական հեղափոխութեաններէ դարադուրը գաղութներում ու կախյալ յերկրներում, այս յերկրներէ պրոլետարիատի դարձնելի դարադուրը, հեղափոխութեան մեջ նրա հեգեմոնիայի դարադուրը:

3. Գցելով հեղափոխութեան սերմերն ինչպես խմբերիայիցմի կենտրոնները, այնպես նաև նրա թիկունքները, թուլացնելով խմբերիայիցմի հզորութեանը «մեղրուպլաններում» և ստանեցնելով նրա տիրապետութեանը դադութներում, — Հոկտեմբերյան հեղափոխութեանը հենց սրանով հարցականի տակ և դրել ամբողջուրջյամը վերցրած համաշխարհային կապիտալիցմի բուն իսկ գոյութեանը:

Յեթև կապիտալիցմի տարերային դարգացումն խմբերիայիցմի պայմաններում, — այդ դարգացման անհալասարաչափութեան պատճառով, կոնֆլիկտների ու պատերազմական ընդհարումների անխուսափելիութեան պատճառով, վերջապես, խմբերիայիտական շտեմնված սպանդի պատճառով, — վերածել է կապիտալիցմի «նեխման» ու «մահացման» պրոցեսի, սպա Հոկտեմբերյան հեղափոխութեանն ու նրա հետ կապված՝ հսկայական յերկրի անջատելը կապիտալիցմի համաշխարհային սխտեմից չեչին կարող չարագացնել այդ պրոցեսը, քայլ սու քայլ վողողելով — սրբելով համաշխարհային խմբերիայիցմի բուն հիմունքները:

Դեռ ավելին: Հոկտեմբերյան հեղափոխութեանը, ստանեցնելով խմբերիայիցմը՝ դրա հետ միասին հանձին պրոլետարական առաջին դիկտատուրայի ստեղծեց համաշխարհային հեղափոխական շարժման մի հզոր ու բացորոշ բազա, մորը նա առաջներում յերբեք չի ունեցել և մորի վրա նա այժմ կարող է հենվել: Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան ստեղծեց համաշխարհային հեղափոխական շարժ-

ման այն հզոր ու բացորոշ կենտրոնը, վոր առաջնորդում յերբեք չի ունեցել այդ շարժումը և վորի շուրջը նա այժմ կարող է համախմբվել՝ հազմակերպելով բոլոր յերկրների պրայնսարներին ու ներշնչած ժողովուրդների հեղափոխական միասնական քակտ ընդդեմ իմպերիալիզմի:

Սյա մեկնից սուաջ - նշանակում է, վոր Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը համաշխարհային կապիտալիզմին մահացու վերք է հասցրել, վորից նա ե՛լ յերբեք վոտքի չի կանգնի: Հենց այս պատճառով էլ կապիտալիզմն այլևս յերբեք չի վերադարձնի իրեն այն «հալասարակչությունը» և այն «կայունությունը», վոր նա ունեւր մինչև Հոկտեմբերը: Կապիտալիզմը կարող է մասնակի կայունանալ, նա կարող է օսպիտանալ իր արտադրությունը, յերկրի կառավարությունը հանձնել Ֆաշիզմին, ժամանակափոքրացնալ ճնշել բանվոր զսասակարգին, բայց նա յերբեք չի վերադարձնի իրեն այն «անդարրությունն» ու այն «սխտահությունը», այն «հալասարակչությունն» ու այն «կայունությունը», վորոնցով նա պննամոքում էր սուաջ, վորովհետև համաշխարհային կապիտալիզմի ճգնաժամը զարգացման մի այնպիսի աստիճանի յե հասել, յերբ հեղափոխության կրակներն անխուսափելիորեն պետք է բռնկվեն մերթ իմպերիալիզմի կենտրոններում, մերթ պերիֆերիայում՝ ի չիք դարձնելով կապիտալիստական կարկաստանները և որեցոր մասեցնելով կապիտալիզմի անկումը: Իսկ և իսկ ինչպես վոր հայանի ստանկի մեջ է. «պոչը դուրս պրծացրեց՝ քիթը խրվեց, քիթը դուրս պրծացրեց՝ պոչը խրվեց»:

Յեքերորդ, այս նշանակում է, վոր Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը վորոշ բարձրության հասցրեց ամբողջ աշխարհի ճնշված զսասակարգերի ուժն ու տեսակարար կշիռը, արթությունն ու մարտական պատրաստականությունը՝ հարկադրելով տիրապետող զսասակարգերին, վոր հաշի նստեն նրանց հետ, իրեն, կար, շուրջ դարձնի հետ: Այժմ աշխարհի աշխատավորական զանգվածներն այլևս չի կարելի դիտել վորպես մի «կույր ամբոխ», վորը խաթխախում և մթության մեջ և գուրկ է հեռանկարներից, վորովհետև Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը նրանց համար ստեղծեց մի փաթոս, վորը լուսավորում է նրանց ճանապարհը և հե-

ուսեկարներ ե տալիս: Յեթե առաջներում չկար մի համաշխարհային բաց Ֆորում, վարտեղից կարելի լինեք ցուցադրել ե ձևավորել ճնշված դասակարգերի ակնկալություններն ու ձգտումները, սպա այժմ այդպիսի Ֆորում կա հանձին առաջին պրոլետարական դիկտատուրայի: Հաղիվ թե կարելի չե կասկածել, վոր այդ Ֆորումի վոչնչացումն «առաջավոր յերկրների» հասարակական-քաղաքական կյանքը յերկար ժամանակով կծածկեր անգուսպ սե ռեակցիայի խաղարով: Չի կարելի ժխտել այն, վոր «բուլչեիկյան պետության» գոյության սոսկական փաստն անդամ սանձահարում ե ռեակցիայի սե ուժերը՝ հեշտացնելով ճնշված դասակարգերի պայքարն իրենց ազատազրման համար: Հատկապես սրանով էլ բացատրվում ե այն անսանական ատելությունը, վոր բոլոր յերկրների շահագործողները տածում են դեպի բուլչեիկները: Կրկնվում ե պատմությունը, թեև նոր հիմքով: Ինչպես վոր առաջ, ֆեոդալիզմի անկման ժամանակաշրջանում, «յակորին» բառն եր բոլոր յերկրների արխատկրատների մեջ սարսափ ու դարչանք առաջացնում, այնպես էլ այժմ, կապիտալիզմի անկման ժամանակաշրջանում, «բուլչեիկ» բառն ե բուրժուական յերկրներում սարսափ ու դարչանք առաջացնում: Յեվ ընդհակառակը, ինչպես վոր առաջ Փարիզն եր հանդիսանում բարձրացող բուրժուազիայի հեղափոխական ներկայացուցիչների համար պատասպարան ու դպրոց, այնպես էլ այժմ Մոսկվան ե հանդիսանում բարձրացող պրոլետարիատի հեղափոխական ներկայացուցիչների համար պատասպարան ու դպրոց: Յակորիններին ատելը ֆեոդալիզմին չփրկեց կործանումից: Արդյոք կարելի՞ չե կասկածել, վոր բուլչեիկներին ատելը չի փրկելու կապիտալիզմին նրա անխուսափելի ջախջախումից:

Անցավ կապիտալիզմի «կայունության» դարաշրջանը՝ իր հետ տանելով բուրժուական կարգերի անհողոգողության առասպելը:

Հասել ե կապիտալիզմի կործանման դարապլուխը:

4. Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը միայն անսակական ու հատարակական-քաղաքական հարարությունների ընդադալառում կատարված հեղափոխություն չե: Նա միա-

ժամանակ հեղափոխութեան և բանվոր դասակարգի մարք-
րի մեջ, հեղափոխութեան և նրա գաղափարախոսութեան
մեջ: Հոկտեմբերյան հեղափոխութեանը ծնիկց ու ամբա-
պնդիկց մարքսիզմի գրոշի ներքո, պրոլետարիատի գիկ-
տատորայի գաղափարի գրոշի ներքո, լենինիզմի գրոշի
ներքո, լենինիզմի, վորն լմպերիայիզմի ու պրոլետարա-
կան հեղափոխութեանների գարաչըջանի մարքսիզմն է: Նա
այս պատճառով նշանաւորում և մարքսիզմի հաղթութեանն
ընդգեմ սեֆորմիզմի, լենինիզմի հաղթութեանն՝ ընդգեմ
սոցիալ-դեմոկրատիզմի, III Ինտերնացիոնալի հաղթու-
թեանն՝ ընդգեմ II Ինտերնացիոնալի:

Հոկտեմբերյան հեղափոխութեանն անանցանելի ակոս
քաչեց մարքսիզմի ու սոցիալ-դեմոկրատիզմի միջև, լենի-
նիզմի քաղաքականութեան ու սոցիալ-դեմոկրատիզմի քա-
ղաքականութեան միջև: Անաջներում, միևնչև պրոլետարիա-
տի դիկտատուրայի հաղթութեանը, սոցիալ-դեմոկրատիան
կարող եր պճնամորլել մարքսիզմի գրոշով՝ բացորոշ չժխտե-
լով պրոլետարիատի գիկտատորայի գաղափարը, բայց և
վորչինչ, բացարձակապես վորչինչ շանելով այն բանի հա-
մար, վոր մտտեցնի այդ գաղափարի իրապրծումը, վորով-
հետև սոցիալ-դեմոկրատիայի այսպիսի վարքագիծը վոր
մի ապանալիք չեր ստեղծում կապիտալիզմի համար: Այն
ժամանակ, այն շրջանում սոցիալ-դեմոկրատիան ձեակա-
նորեն ձուրլում եր կամ գրեթե ձուրլում եր մարքսիզմի
հետ: Այժմ, պրոլետարիատի դիկտատուրայի հաղթութեան-
նից հետո, յերբ բոլորն ակներևորեն տեսան, թե դեպի ի՛նչ
և տանում մարքսիզմը, և թե ի՛նչ կարող և նշանակել նրա
հաղթութեանը, սոցիալ-դեմոկրատիան այլևս չեր կարող
պճնամորլել մարքսիզմի գրոշով, չեր կարող կոհեռութեան
անել պրոլետարիատի գիկտատորայի գաղափարի հետ՝
տանց վորոշ վտանգ ստեղծելու կապիտալիզմի համար:
Սոցիալ-դեմոկրատիան, վաղուց խցելով կապը մարքսիզ-
մի վորու հետ, հարկադրված յեղավ կապը խցելու մարք-
սիզմի գրոշի հետ ել, բացորոշ ու աներկմիտ կերպով կանդ-
նեց մարքսիզմի զավակի դեմ, Հոկտեմբերյան հեղափոխու-
թեան դեմ, պրոլետարիատի՝ աշխարհումս առաջին գիկտա-
տուրայի դեմ: Այժմ սոցիալ-դեմոկրատիան պետք և սահ-

մանած ըվեր, և իրոք սահմանած ըվեց մարքսիզմից, վորովհետև ներկա սոցյալիստներում չի կարելի իրեն մարքսիստ անվանել՝ բացորոշ և անձնախրատար չպաշտպանելով աշխարհի առաջին պրոլետարական դեկտատուրան, հեղափոխական պայքար չմղելով իր բուրժուազիայի դեմ, պայմաններ չստեղծելով պրոլետարիատի դեկտատուրայի հաղթութեան համար իր սեփական յերկրում: Սոցիալ-դեմոկրատիայի և մարքսիզմի միջև անդունդ է բացվել: Այսուհետև մարքսիզմի միակ կրողն ու պատվարը լենինիզմը, կոմունիզմն է:

Բայց բանը սրանով չսահմանափակվեց: Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը, սահմանափակելով սոցիալ-դեմոկրատիային մարքսիզմից, այլևի առաջ գնաց՝ սոցիալ-դեմոկրատիային շարժելով աշխարհի առաջին պրոլետարական դեկտատուրայի դեմ կապիտալիզմն ուղղակի պաշտպանողներին բանակը: Յերբ պ. պ. Ադլերներն ու Բուուերները, վեյսերն ու Լեյխները, Լոնգեններն ու Բլյումները հայհոյում են «խորհրդային ռեժիմը», գովաբանելով պատլամենտական «դեմոկրատիան», ապա գրանով նրանք ուզում են ստել, թե իրենք պայքարում են և պետք է պայքարեն կապիտալիստական կարգերը ԽՍՀՄ-ում վերականգնելու համար, կապիտալիստական ստրկությունը «քաղաքակիրթ» սկտություններում պահելու համար: Այժմյան սոցիալ-դեմոկրատիզմը կապիտալիզմի գաղտնաբացիկ հեռաբանն է: Լենինը հազար անգամ իրավացի յեր, յերբ ասում էր, թե սոցիալ-դեմոկրատական այժմյան քաղաքագետները «բուրժուազիայի իսկական գործակալներն են բանվորական շարժման մեջ, կապիտալիստների դասակարգի բանվորական գործակատարներն են», թե «պրոլետարիատի քաղաքացիական պատերազմում ընդդեմ բուրժուազիայի» նրանք անխուսափելիորեն կկանգնեն «օլերսայցիներին կողմն ընդդեմ կոմունարներին»: Անհնարին է վերջ տալ կապիտալիզմին՝ առանց վերջ տալու սոցիալ-դեմոկրատիզմին բանվորական շարժման մեջ: Այս պատճառով՝ կապիտալիզմի մահացման դարազրուխը սրա հետ միասին՝ հանդիսանում է սոցիալ-դեմոկրատիզմի մահացման դարազրուխը բանվորական շարժման մեջ: Հոկտեմբերյան հեղափոխության մեծ նշա-

նակությունն, ի միջի ալրոց, այն և, վոր նա նշանավորում և լենինիզմի անխուսափելի հաղթանակն ընդդեմ սոցիալ-դեմոկրատիզմի՝ համաշխարհային բանվորական շարժման մեջ:

Վերջացել է II Ինտերնացիոնալի ու սոցիալ-դեմոկրատիզմի տիրապետութեան դարաշրջանը բանվորական շարժման մեջ:

Հասել է լենինիզմի ու III Ինտերնացիոնալի տիրապետութեան դարաշրջանը:

«Правда» № 255,
6—7 նոյեմբերի 1927 թ.

1860
A II

Խմբագիր Բ. Մարտիրոսյան
Տեխն. խմբ. Ս. Խաչատրյան
Սրբագրիչ Վ. Զիդեյան
Կոնտրոլ սրբագրիչ Լ. Աբովյան

Գլավիտի վեպեր № 4—3340, հրատ. № 618,
Գառվեր № 160, տիրաժ 5.000,
Հանձնվել է արտադրության 19/XI 1938 թ.
Ստորագրվել է տպագրելու 15/XII 1938 թ.
Գինը 15 կ. կազմը 30 կ.

Պետհրատ—Քաղաքական գրականության
հրատարակչության տպարան
Յերևան, Ալավերդյան № 65

12830

1901-1902

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0021309

ԳԻՆԸ ~~45~~ 4.
- 054սս.

75

A II
6981

И. СТАЛИН
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ХАРАКТЕР
ОКтябрьской РЕВОЛЮЦИИ

Армгиз — Издательство полит. литературы
Ереван, 1939

Пров, 4